

Х а н ы т
1931 жыл алтынны
ыйтан тахсар

N₂ 121(5321)

1979 жыл. Алтынны 11 күн
ЧЭППИЗР

Сызыкта
2 кэрчы.

СОВЕТСКИЙ ПАРТИЙНЫЙ—
ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ ДЕЛЕГАЦИЯ
МОСКВА
ЭРГИЛЭН КЭЛИИТЭ

СССР-КГ Генеральной секретаря, ССРС Верховный Советын Президиумун Председателя Л. И. Брежнев ба-
лалалыгтай советтай партийнай-правительственный
делегации алтынны 8 хүнүгэр Берлинтөн Москвада
эргэлтэн илздэ. Кили Германия Демократический Рес-
публикатыгар ГДР тэрилхитэ 30 сыйа туолуутун ту-
тхингэр ГСССР Кили Комитетин, ГДР Государствен-
най Советын уонга Министрларин Советын ыгырыл-
ларыил официальнойных доторуу малдыттын сый-
лыбыта.

(CCTA)

**Общественной сүөлү кыстыгын
тэрээһиннээхтик атаарыхха**

Е. МАКАРОВА,
СССР райкомун
секретара

Хатиялалар билэгин үүтү
кылымта пятакетка бэлис
сылын суотугар үлэтин сым-
данаалар.

Г. ДРАГУНОВ.

УСТА фотохрониклы.

ОКТАБРЬ ИНИНЭЭБИ
ҮЛЭ ВАХТАА

Үрдүк
көрдөрүүлэр

Олох-данах комбинаций
снэхтарыг социалистиче-
сий куоталаһынарыгтар
Евдоким Николаевич Но-
городов старшайдаах на-
рнмахердир коллективта-
ра бастын көрдөрүүжэна.
Сыл тобуе ийин сорууда-
рын ишнэлэр 140, Михаил
Лазаревич Карпов сала-
вейнестыбатын үтүөлээх
үлэһигэ Евдоким Петрович
Ноговицына старшайдаах
атах таһаһын өнгөрөөчү-
лэр ити кэмэе 20500 солк.
суулаах бородууһунга
бирдэлээр. Ол былаһига
коруллубуттааһар 800 сол-
кубайһынаа албах.

И. ШЕЛОМОВ.

И. ШЕЛОМОВ

Уп кириитэ элбиир

Оройуон кинофакторд
ры Улуу Октября үөрү
лэх бырааһыныммын өсү
үрүм көрдөрүүлөрүнөн б
лэтинирэ бигэ быһары
нылаахтар.

И. МАКСИМОВ

И. МАКСИМОВ

Үрүн илгэ
үрүлүйэр

«Чурагчы» саяхан
Арымдаахтанды отделе
ияеттан «Ботуот Бизга»
ордннаах манньыксыт
Улаан Ермаговиз Мокс
ро» онуе планетка туд
дуе селан тобус айыгар
ипадыл ахсыттан 1742-тин
не үүтү ыта. Он кини
тустаах сорунарыл 20 тн.
агрессивнаа сабынгар

А. ГОТОВЦЕВА.

ПЯТИ ЛЕТКА
БЭИС СЫЛЫН
СУОТУГАР

Субуруускай яатынан советтер үүтү государстволоруттарын сымлаагы булаа, нин толорбуттарын туванан өссө сил төксөү ийыгар рапаравабит Хатыптатаары етделелетин ышыкыкыктаттар биллериин курдук. ҮҮТҮ өлөдөр ийыкыкыкыктаттар төлөтөт.

МОЛДАВСКАЯ ССР.
Коммунист Иван Палий (спинможа) республика комбинердарын ортолоругар теийбит социалистическай куоталаһыма бэһис сылын субуруччу бастагы миэстэни мала. Соторутаагыта буолан ааспыт бурдук хо-муурун түмүгүнэн Иван Александрович Звездный Юрий Гагарин аатынан кэмпелы ылар чыска тигис-тэ.

И. Палий космоавтар итэрэттерин ээрдэ теле-грамманын тутта.

А. Гринько фотота.
ССТА фототрониката.

Комсомольскай тэриятэлэргэ отчуоттуур-быыбардыр муньахтар ЫЧЧАТЫ ТҮМҮӨХХЭ

Район пионердэ комсо-мольскай тэриятэ оройуон киниһинэ тэриятэлэртэн биир бодоноро. Манна ЫБСЛКС 43 чилиэнэ учуокка турар.

Апта комсомольскай, мч-чат коллективтар бэйэлэ-рин икки ардыларыгар социалистическай куота, лаһыма интэриэс көхтөөх-түк уаһыналар. Ааспыт снл түмүгүнэн кинилэр үлэ бары көрүһүнүгэр былааннарын аһары тэ-ро, рон үрдүк ситиһилээ-миттэрэ. Оттон кинири комсомольскай-ыччат кол-лектив комсомол эбиле-лээн көрөө сыллаары бы-лаанын төлөрөн, Россо, требсоюз көһөрүлэ снл-дыр Кыһыл аманатын ылар чыска тигисбитэ.

Ол эрээри кинилэр, ан аһынан, уолунан, про-мышланын таһаардыр, ан хаачыйыма биир ис ыахтары мунутуур-дук туһаныма тэрэһин үлэ мөлтөтүлээн быһыл-8 мй түмүгүнэн икки коллектив былааннарын төлөрбүтүлэр. Ону эрдэ, тэи билэр эрээри кинилэ-ри отчуоттатыма, быһа-чы көмөлөһүү комитет өттүттэн тархыллыта.

Сүрүк итэрэһинэн ис сөхсөһү үлэни түспөрүм-тэ былааннаах үлэ нм-тыллыбатара буолбут. От-чуоттуур кэмгэ 3 эрэ уопсай комсомольскай муньах ытыллыбыт. Итинэн ыччат үлэни, сыһыаланан модьүүс-төөхтик тэрийинтэ уопсай ой, санаа түнүлүбүтэ.

Байа политическай би-лэтин үрдэһитэ биирдэ-лээн комсомолотары кыт-та үлэ ситэтэ суобун тү-мүгэр политическай оркуо-лаа снлдьымы олус мөлтөх. Орто уорак суох ыччаттар кыһаһа оркуола заняти-лэрин көтүтэлэр.

Чилиэнискай усулуолуу

төлөөһүн—Устаал биир сү-рүн көрдүбүтэ. Бу ЫБСЛКС чилиэннэрин уоп-сай бэрээдэктэрин көрдө-рөр. Оттон манна нмк кө-түтэ-көтүтэ төлөөһүн чы-чыллара үгүстэр.

Ити итэрэһтэр тустары-нан соторутаагыта мнл-лэһыт комсомольскай тэ-риятэ отчуоттуур-быыбар-дыр муньахтар комитет биир сыллаах үлэни ту-һунан секретарь П. Федо-рова отчуоттуур дакыла-тыгар уопсай кэһсэһитэ кыттыбыттар этинилэртэр кинилэри ырытылыһа.

К. Баншева комитет уста-күөһэ суох үлэһэһити, тэрийэр үлэһэ сатаһыи кэһитиллэһа, кыһыл мун-нука комсомолотар күөс-тэринэн араас биччэрдэ-ри, диспуттары тэрийэргэ этин-килэрдэ. И. Иакоза, Г. Ошеникова, кини этини өһөн туран, комитет мч-чаттары түмэр үлэни тул-сирары модьүүдүлэр. А. Аржаков комсомольскай үлэ уота, күөһэ суох бары-тын ЫБСЛКС чилиэннэрин өттүттэн активностэ намы, һарынан быһаарла. Үгүстэр муньахха бэйэлэри са-һаларын эппэтэр. Онон муньах интэриэс объектэ-ри ыччаттары түмү туруору-лар боппуруостарга сүбэ-лэһини тэрийэр сөптөөх.

Үгүстэр коллективка об-щественнай бэрээдэгэ кэ-һинилэр таһаарыллала-рын, ону туоратыма үлэ ситэтэ суох ытылаларын бэлэттэһилэр. быһаачы со-руктары туруордулар.

Комитет биир сыллаах үлэһэ ортоһон сыһааннаһа. Комитет сана састаабы 3 киниттэн быһаардыла. Комитет секретарынан Ни-колай Аржаков талылыһа.

Сройуоннаагы комсомол-скай тэриятэ XXIX конфе-ренциятыгар делегаттары, нэн Н. Филиппова, А. Аф-насьева, П. Федорова, С. Федорова талылыһылар.

В. СИДОРОВ.

Политическай уонна экономикай үөрэх дьылын көрсө ТЭРЭЭЙИННЭЭХТИК, ҮРДҮК ТАҢЫМНААХТЫК

Бастагы занятиены ытыгыга сүбэлэр

Биллэрин курдук, поли-тическай уонна экономи-ческай үөрэх бары оркуо-лаларыгар итиннэ семи-нардарыгар быһылты үөрэх дьылын бастагы заняти-е «Ленинизм—бийиги эпо-хабыт революционнай зна-мита» дигэн темага ытыл-лар. Бу занятие сүрүн сы-һынан итэрэһитлэри В. И. Ленин үлэлэригэр, ССКП ис-ториятын, партиянай до-кументтары, дьаһынан ту-ран, ордун дариһыи, ки-чэлээхтик үөрэтэргэ кө-үдүлэһин, Ленинизм дигэн билигин эпоха марксизмы-нан, общество сайдытыи объективнай сокуоннарыт паучнайдык быһаарар ма-ддн тыһынаах уопсай сай-дуулар биир кэлим револю-ционнай, интернациональ-най үөрэһин буоларын итэрэһитилээхтик арыһыт буолаллар.

Теманы манньк үс сүрүн боппуруостарга арааран үөрэтэргэ сүбэлэһэр:
1. Ленин үөрэһэ—рево-люционнай үлэ, охсуһуу теорията уонна метода.
2. ССРС-гар сайдыылаах социализма тутуу—Ленин идеалары орогойдуһуу.
3. Ленинизм уонна аан дойдутаагы революционнай процес-се.

Бастагы боппуруоска манньк былааннаан кэһс-тиһэххэ сөн:

— В. И. Ленин — К. Маркс уонна Ф. Энгельс үөрэхтэрин уопсай дьыла-лары тиниллэһи салдаач-чы;
— партия туһунан Ленин үөрэһин историческай суол-тата. Сана тиниттэх пар-тияны тэрийи, болыһа-ным үөскээһини;
— В. И. Ленин онпор-туниһы утары эйэлэһэт охсуһуута уонна ол партия идеяһы итэһинэ тэрэһин өттүтэн бөрөгөһүнүгэр суолтата;

— социалистическай ре-волюция Ленинскай теорията. Ленин революцион-най стратегияһы уонна тактикаһы ырытан оркуу-тэ;

— Улуу Октябрьскай со-циалистическай революция — XX үйэ кыһаһынай со-быһыта;

— пролетариат диктату-рынан туһунан марксист-скай-ленинскай үөрэх, ки-ни ологу айар күүһэ;

— 1979 снл ахтыһы 10 күнүгэр ССКП райкомун партиянай сурдатыһа ка-бинетыгар политическай, экономикай үөрэхтэр бы-һылты бастагы занятиелары ытыгыга аһаарыах пропагандастар семинарда-

ри коммунистическай ин-сти-туу Ленинскай былаана, кини историческай суолта-та;

— Ленинизм — мөддн тыһынаах, сайда турар үө-рэх. ССКП бырааттым ком-мунистическай уопсай рабо-тай партиялар билигин нм проблемалары бы-һаарыма марксизма-ле-нинизма айыһылаахты; быһыһаарыһылар.

Бу боппуруоска сүрүн литература:

В. И. Ленин «Марксизм үс истонига, уопсай үс арахыһыт чаһы» (АТХ, 23 том).

В. И. Ленин «Карл Маркс үөрэһи историческай төл-көтө» (эмнэ оһон).

Л. И. Брежнев 1967 снл сатинны 2 күнүгэр Кремль-ге В. И. Ленин аһаарыһа-ныһы аһыгы этинтэ («Ленинскай курсуһан», 2 том).

Л. И. Брежнев «Ленин дьыалата тыһынаах уопсай ыһаар» (эмнэ оһон).

Л. И. Брежнев 1979 снл кулун тутар 2 күнүгэр Москва куорат Бауманскай быыбардыр уокуругун быһаардааччыларын кыта-ры көрсүһүүтүгэр этинтэ («Политиздат», 1979 с.).

И. В. Капитонов «ССКП Ленинскай аһаары үрдүк-түк тутан иһэр» («Полит-издат», 1979 с.).

Икки боппуруоска ман-ньк былааннаан ырыты-лыһан сөн:

— сайдыылаах социа-лизм—общественнай про-гресс үрдүк ситиһиһа. Ки-ни сүрүн бөлүгэлэрэ;

— бийиги дойдубутугар маалаастар уопсай социаль-най бөлөхтөр, нацилар уопсай народностар чыһа-һылары, дьоннор сана историческай общностара—советскай норуот үөскээ-һинэ;

— олох советскай обраһа—социализм ултуу ситиһи-тэ;

— социалистическай де-мократия—демократия үр-дүкү тиниһэ. ССРС сана Конституцията—социа-лизмга норуот дьингээх былааһа олохтоһуутун ту-һунан Ленин идеяһы олоххо киириһтэ;

— В. И. Ленин үлэһиттэ-ри коммунистическай ин-сти-туу туһунан;

— бийиги күүһэһиттэр коммунизм уопсай кри-лиһа салгы дьингээһинэ, рабочай хамсааһын үнү-үтэ. Рабочай дьылаас рево-люционнай оркуолу туһу-нан Ленинскай былаһы-һа;

— национальнай-бөһө-лөнүүдүлэ хамсааһын күү-һүнэн интэ. Норуоттар капитализм көтөн социа-лизмга киириһтэ; маала-

ри коммунистическай ин-сти-туу туһунан;

— бийиги күүһэ партия идеологическай үлэни оркуола уонна суолтата улаатыта;

— сайдыылаах социализм бары ылаһаары олоххо киллэриһа—бийиги күүһэ историческай соруға. ССКП XXV снлун уураһаһын, X пятiletия соруһаһын тилорууга үлэһиттэр айар күүстэрин түмүү. В. И. Ле-нин торообута 110 сыла туолуутун дөһөһаһык көрсөргө дууһуу;

— ССКП—советскай об-щество салаһар уопсай сү-рүннүүр күүһэ. Коммунизм тутууга партия салаһар оркуолу улаатыта.

Бу боппуруоска сүрүн литература:

В. И. Ленин «Советскай былаас уочараттаах со-руктара» (АТХ, 36 том).

ССКП XXV снлун, ССКП НК от аһыһаһы уопсай сатинилтэһи (1978 с.) Пленумнарын матыры-ааллара.

Л. И. Брежнев «Комму-низм суолугар историчес-кай жердине» («Ленинскай курсуһан», 6 том).

Занятие үһс боппуруо-һун манньк бэрээдэгинэн үөрэтэххэ сөн:

— Ленин үөрэһин ин-тернациональнай характе-ра. Ленин рабочайдар бы-лаас инн, социализма ту-тар инн охсуһууларын уопсай закономерностарын уопсай национальнай ураты-ларын туһунан;

— социализм аан дойду-таагы система—бийиги эпоха сүрүн революцион-най күүһэ. Тас политика Ленинскай принциптарын олоххо киллэриһа—эго уоп-сай социальнай прогресс инн охсуһуу дьоннулаах маһиттэ;

— бийиги күннэһиттэр коммунизм уопсай кри-лиһа салгы дьингээһинэ, рабочай хамсааһын үнү-үтэ. Рабочай дьылаас рево-люционнай оркуолу туһу-нан Ленинскай былаһы-һа;

— национальнай-бөһө-лөнүүдүлэ хамсааһын күү-һүнэн интэ. Норуоттар капитализм көтөн социа-лизмга киириһтэ; маала-

лыһыи туһунан В. И. Ле-нин үөрэһэ;

— аан дойдутаагы ком-мунистическай хамсааһын—бийиги нм дьоннулаах политическай күүһэ. Рево-люционизм, онпортуниһы утары охсуһуу. Идеологи-ческай охсуһуу снлтыр-хайыһа.

Бу боппуруоска сүрүн литература:

В. И. Ленин «Комму-низм «хонастыһы» оро-коруһа» (АТХ, 41 том).

Л. И. Брежнев «Улуу Ок-тябрь уопсай кини аһаар сайдыыта» («Ленинскай курсуһан», 6 том).

«ССРС партиянай правя-тельственнай делегацията. Венгрия Народнай Рес-публикаһыгар снлдьыһыи түмүктэрин туһунан» («Прав-да», 1979 с. бэс ыйын 8 күнэ).

«Л. И. Брежнев АХШ президенти Д. Картеры кытары көрсүһүүтү тү-мүктэрин туһунан» («Прав-да», 1979 с. бэс ыйын 22 кү-нэ).

Б. И. Пономарев «Марксизм-ленинизм тыһынаах уопсай айыһылаах үө-рэх» («Политиздат», 1978 с.).

Занятие В. И. Ленин олоһун, революционнай үлэни, партия историа-тын, социализм тутуу ле-нинскай былаана олоххо киириһтин, о. д. а. көрдө-рөр диафильмнэри, кино-фрагменттары — көрдө-рүөххэ маала. Итэрэһи, дьэргэ сорууда бэрэи диа-граммалары, телекөһүлэри, оркуоруоһа сөн.

Теманы итэрэһиттэр тө-лө өйдөһүтүлэри бэрэһиэр, көлөһин быһыһыһын на-циональ политшколаларга бэлэттэһин, эрдэ тэ-р, дилиһит боппуруостар сүннүлэринэн аһыһа-һыи ытыллыахтыа. От-тон марксизм-ленинизм те-ориттарын үөрэтэр оркуола-ларга уопсай теоретическай семинардагы тема сүннү-лөн чопту боппуруостарга рефераттары, соһениһе-лэри суруйтары сүбэлэһэр.

Занятиелары тэрэһин, нэхтик ытыһа—хас биир-дн пропагандастык нэх-ти.

И. НЕУСТРОЕВ,

ССКП райкомун пропагандада уопсай агитацияда отделын снбидисскайи солбуһааччы.

ПРОПАГАНДИСТАРГА СЕМИНАР

ра ытылыһа. Семи-нар революционнай аһа-ары ССКП райкомун II секретара М. Е. Пермяков Ойкомун пропагандада уоп-сай агитацияда отделын снбидисскайи солбуһааччы, философскай наука кандида-

та Г. М. Сысолятин, «Оро-йон тматын хаһаайыһыта-тын тобус айдаары көрдө-рүлэри туһунан» райсовет исполкомун тыа хаһаайы-сыбатыгар управлениһын начальнига Е. П. Коркин лекцияларын иһитилэр.

Агитатордарга, политинформатордарга көмө

СОВХОЗТАР СҮӨҺҮ ИИТИИТИГЭР 1979 СЫЛ АЛТЫННЫ 1 КҮНҮНЭЭБИ

Совхозтар	Эт оҕоһуута (центнер) тыһынаах ыһаһыһын				Үүт валовой маһа (центнер)				Биир фуражнай ыһаһтан маһа (кг)			Үүтү государствога аһыһаһын (центнер)				Эти государствога аһы- лаһын (центнер)			
	Токус ыһаһа быһаан	Туоһа	%	1978 с. ±	Токус ыһаһа быһаан	Туоһа	%	1978 с. ±	Токус ыһаһа быһаан	Туоһа	1978 с. ±	Токус ыһаһа быһаан	Туоһа	%	1978 с. ±	Токус ыһаһа быһаан	Туоһа	%	1978 с. ±
К. Маркс	3150	3866	122,7	+407	29050	23735	81,7	-7274	1145	960	-224	23170	18828	81,3	-4966	3150	3704	116,1	+84
Субуруускай	1500	1876	125,1	+164	12250	10020	81,8	-925	961	804	-203	9370	8102	86,5	+650	1500	1931	128,7	+24
Э. Эрстилин	2600	3407	131,0	+1057	27500	25436	92,5	-3002	1457	1296	-218	21290	19426	91,2	-1926	2600	3415	131,3	+107
"Ураһчы"	1350	1859	137,7	+542	14500	10823	74,6	-1450	961	727	-59	11170	7374	66,0	-1640	1350	1718	127,2	+46
Ор. үрдүнэн	8600	11008	128,0	+2170	83300	70014	84,0	-12851	1156	976	-181	65000	53730	82,7	-7882	8600	10768	125,2	+21

